

МЕХОВИЧ С.А., д.е.н., проф., НТУ «ХПІ»

ЦИБУЛЬНИК А.С., студент, НТУ «ХПІ»

СИСТЕМА ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА

На сучасному етапі економічного розвитку інновації стали ключовим чинником сталого розвитку. Після підписання Угоди про партнерство і співробітництво з Європейським співтовариством затверджено «Стратегію інтеграції України до Європейського Союзу», якою визначено курс на розвиток національної економіки за інноваційною моделлю. Для реалізації ефективних механізмів стимулювання інноваційної діяльності та інноваційної культури суспільства необхідно приведення офіційної звітності підприємств до міжнародних стандартів. Відсутність чіткого уявлення про інновації як про специфічний об'єкт аналізу та контролю у національній системі обліку унеможливає отримання достовірної оцінки ефективності фінансування інноваційної діяльності. У той же час без об'єктивної, достатньої та достовірної інформації, яка повинна забезпечуватися насамперед системою бухгалтерського обліку, ефективно управляти інноваційними процесами на підприємстві неможливо.

Одним із найбільших недоліків сучасного обліку інновацій є те, що не існує єдиної системи облікових реєстрів і бухгалтерських рахунків для відображення витрат, доходів і результатів інноваційної діяльності. Чинні облікові моделі не адекватні різновидам інноваційних процесів і не надають достатніх та достовірних даних для проведення економічного аналізу в сфері інновацій. У зв'язку з цим актуальною задачею є розробка науково обґрунтованої системи обліку й аналізу витрат, доходів і результатів інноваційної діяльності.

Дослідження теорії і методології бухгалтерського обліку та аудиту інноваційної діяльності у технологічному процесі дозволили зробити такі висновки й пропозиції. Функції бухгалтерського обліку та економічного аналізу в своїй взаємозалежності й зв'язку з іншими функціями управління утворюють нерозривний управлінський цикл у просторі й часі та повинні бути підпорядковані цілям системи управління інноваційною діяльністю, яка охоплює різні сфери діяльності підприємства, що надає можливість забезпечити технічний і соціально-економічний

ефект інновацій.

Для удосконалення оцінки ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств, вважаємо за необхідне доповнити рекомендований ЮНІДО перелік показників відповідно особливостей інноваційної діяльності кожного підприємства. У якості інтегрального показника, що характеризує ефективність інноваційної діяльності підприємства, може бути використаний коефіцієнт результативності інноваційної діяльності (Крез.ін.д.) [1].

$$\text{Крез.ін.д.} = \text{РЕЗнддр.} \times \text{Рст.впр.ін.} \times \text{РЕЗтрив.роз.впр.} \quad (1)$$

де: РЕЗнддр. - результативність стадії проведення НДДКР, стадії впровадження інновацій та діяльності підприємства з погляду тривалості процесу розробки й впровадження інновацій;

Рст.впр.ін. - результативність стадії впровадження інновацій;

РЕЗтрив.роз.впр.- результативність діяльності підприємства з точки зору тривалості процесу розробки й впровадження інновацій.

Для комплексного визначення результативності інноваційної діяльності підприємства за допомогою розрахунку відповідних показників керівництво та відповідні підрозділи підприємства повинні аналізувати динаміку наведених вище показників порівняно з попередніми періодами, здійснювати оцінку ефективності реалізованих підприємством інновацій і їхнього впливу на показники ефективності функціонування підприємства та, водночас, виявляти можливі резерви поліпшення цих показників. Це повинно робитись на постійній системній основі за допомогою спеціально розроблених комп'ютерних програм, які враховують облікову політику та особливості кожного підприємства. Крім того, ці програми повинні задовольняти потреби менеджменту, інвесторів і власників підприємства у отриманні аналітичної інформації щодо ефективності інновацій у технологічному процесі. Така програма повинна бути часткою системи контролінгу. Тільки за таких умов можливо відстеження та своєчасне корегування інноваційних програм. Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасних умовах вирішальною умовою розвитку та стабільності підприємств є ефективність їх інноваційної діяльності. При цьому результативність інноваційної діяльності прямо залежить системи обліку та від того, наскільки точно оцінено ефективність інновацій, наскільки адекватно

визначено її методи, сформовано чітку стратегію та пріоритети розвитку інноваційної діяльності. Це дає можливість керівникам підприємств виявити як сильні, так і слабкі сторони цієї діяльності, дає змогу приймати обґрунтовані раціональні управлінські рішення та ефективно керувати не тільки інноваційною діяльністю, але й забезпечувати успішний, довготривалий, стійкий розвиток підприємства. Такий підхід до управління інноваційною діяльністю обумовлено також відсутністю методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку витрат інноваційної діяльності, що призводить до розпорошеності витрат по освоєнню нової продукції на різних рахунках витрат, а це ускладнює визначення собівартості кожного етапу робіт і формування загальної суми цих витрат [2].

У склавшихся умовах принципового значення набуває внутрішній аудит підприємства. У Законі України "Про аудиторську діяльність" [3] внутрішній аудит не згадується, але в практиці поняття "внутрішній аудит" починає все частіше застосовуватись практично як незалежна діяльність на підприємстві. Це потужний інструмент управління на основі інформації про технології, аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища, сильних та слабких сторін, фінансового стану та ін. Працювати можна в структурах внутрішнього аудиту без спеціальної сертифікації (законами не передбачено). Нові правила щодо професійної незалежності забороняють багато видів не аудиторських послуг, дозволених міжнародно визнаними концептуальними засадами надання аудиторських послуг. Ці невідповідності звелічіло витратність і складність ведення бізнесу вітчизняних аудиторських компаній в Україні, як наслідок, спостерігається їх масовий відхід з рінки і активізація на ньому іноземних компаній. Це означає необхідність переорієнтації облікової політики на користь внутрішнього аудиту та визнання його як ефективного інструмента управління інноваціями.

Є ще одна причина щодо переорієнтації облікової політики. Вона пов'язана з поняттям комерційної таємниці. Незважаючи на те, що відповідною постановою Кабінета Міністрів України затверджено перелік відомостей облікової політики, що не становить комерційної таємниці, дуже небажано, щоб певна інформація могла бути оприлюдненою.[4] Це пов'язано із комп'ютеризацією, кібербезпекою і розробкою методів її захисту. Основна мета захисту відомостей щодо облікової політики полягає

в тому, щоб запобігти розповсюдження їх до конкурентів. Відсутність такого захисту може залишити підприємство без вигідних партнерів та клієнтів. Забезпечення захисту облікової інформації підприємства є важливою передумовою, спрямованою на забезпечення його економічної безпеки. Нестабільність і невизначеність економічних процесів загострюють окреслену проблему, що потребує пошуку наукових підходів до її вирішення. Показники економічної безпеки підприємства - це найбільш значущі параметри, що дають загальне уявлення про стан економічної системи суб'єкта господарювання в цілому. Тому кібербезпека сьогодні повинна стати невід'ємною частиною облікової політики і системою обліку інноваційної діяльності.

Список літератури:

1. Левченко Н.М., Носенко Д.К. Аналіз ефективності інноваційної діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. 2009, № 2, Т.1. С.138-142;
2. Моргунова Т.І., Швиденко О.А. Проблеми інноваційної діяльності. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/67132.doc.htm;
3. Закон України «Про аудиторську діяльність» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 44, ст.397
4. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: постанова КМУ від 09.08.1993 р. № 611

ЛОШАКОВА С.Є., студент, НТУ «ХПІ»

ІГНАТЮК О.А., д.пед.н., проф., НТУ «ХПІ»

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Виходячи із загального трактування змісту професійної освіти, метою навчання є підготовка фахівців, компетентних у відповідній галузі та здатних до належного виконання професійних завдань, які володіють необхідною теоретичною інформаційною базою, мають сформовані професійні вміння та навички, що входять до відповідних професійних компетенцій. Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців полягає в організації навчального процесу, який спрямований на формування необхідних професійних компетенцій. На сучасному етапі основними завданнями процесу підготовки майбутніх економістів є:

- формування інформаційної культури майбутнього